

ЛІТЕРАТУРНО-ТВОРЧА СКЛАДОВА ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Вашуленко Оксана Вікторівна, лабораторія початкової освіти

Виховання творчої особистості – одне з найважливіших завдань сучасного викладання літературного читання. Вирішення цього завдання можливе за умови організації творчої діяльності учнів.

Літературна творча діяльність посідає особливе місце серед проявів творчості молодших школярів. З одного боку, вона вимагає роботи таких психічних процесів, як сприймання, образне мислення, уява, мовлення, емоції, активізує почуттєву та інтелектуальну складові пізнавальної діяльності молодшого школяра. З іншого – дітям цього віку властива надзвичайна емоційність та чутливість до образних вражень, багатство уяви, невтомна допитливість, відкритість до оточуючого світу (Н.С.Лейтес, Г.О.Люблінська, Н.О.Менчинська та ін.). Це підтверджує важливість цілеспрямованого художньо-словесного розвитку саме молодших школярів.

Аналіз теоретичного досвіду, спостереження за навчальним процесом, бесіди та анкетування учителів і учнів, вивчення дитячих творчих робіт дають змогу зробити висновок, що розвиток літературно-творчих здібностей молодших школярів можна значно поліпшити, якщо цей процес здійснюється поетапно і набуває цілеспрямованого керівництва через систему завдань, розроблену з урахуванням мотиваційного, змістового і процесуального компонентів навчальної діяльності та орієнтовану на розвиток усіх складових літературно-творчих здібностей. Процес її застосування буде ефективним за умов: підготовки учнів до створення літературних продуктів; застосування доцільної, цікавої форми літературної творчості, яка відповідає віковим особливостям і можливостям дітей молодшого шкільного віку; збагачення їх емоційно-чуттєвого та комунікативного досвіду; навчання учнів елементарних прийомів літературної творчості; інтеграції різних видів творчої діяльності учнів (літературної, образотворчої, театральної, музичної); наявності розвивального емоціогенного середовища, що стимулює дітей до творчості; організація практичної спрямованості літературної творчості (друкування у класній (шкільній) стінгазеті, випуск літературних журналів, інсценізація, драматизація, читання за ролями власних творів тощо).

Вирішальна роль у формуванні літературно-творчої складової читацької компетентності відводиться особистості вчителя, його вмінню створити сприятливу атмосферу, реалізувати особистісно орієнтований підхід до дітей. Враховуючи існуючий досвід систематизації творчих завдань (В.Г.Маранцман, В.І.Лейбсон, В.М.Шамардин), ми розробили класифікацію, обґрунтовану дослідженнями психології художньої творчості про компоненти літературних здібностей письменника. Психологи зазначають, що всі люди в різній мірі володіють якостями, притаманними письменникам. Тому необхідно розвивати ці якості у малих авторів-початківців.

З огляду на це, ми пропонуємо наступну класифікацію завдань. Це завдання спрямовані на розвиток уяви, спостережливості, асоціативного

мислення, емоційної чутливості та на формування відчуття художнього слова. Зазначену систему ми поклали в основу системи роботи з формування творчого читача.